

Sanat Eğitimi ve Görsel Sanatlar Öğretimi

Editörler:

Ali Osman Alakuş

Levent Mercin

5. Baskı

Editörler: Prof. Dr. Ali Osman ALAKUŞ - Prof. Dr. Levent MERCİN

SANAT EĞİTİMİ VE GÖRSEL SANATLAR EĞİTİMİ

ISBN 978-605-5885-18-2
DOI 10.14527/9786055885182

Kitap içeriğinin tüm sorumluluğu yazarlarına aittir.

© 2020, PEGEM AKADEMİ

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Pegem Akademi Yay. Eğt. Dan. Hizm. Tic. A.Ş.'ye aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı; mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz ve dağıtılamaz. Bu kitap, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır. Okuyucularımızın bandrolü olmayan kitaplar hakkında yayinevimize bilgi vermesini ve bandrolsüz yayınları satın almamasını diliyoruz.

Pegem Akademi Yayıncılık, 1998 yılından bugüne uluslararası düzeyde düzenli faaliyet yürüten **uluslararası akademik bir yayinevi**dir. Yayımladığı kitaplar; Yükseköğretim Kurulunca tanınan yükseköğretim kurumlarının kataloglarında yer almaktadır. Dünyadaki en büyük çevrimiçi kamu erişim kataloğu olan **WorldCat** ve ayrıca Türkiye'de kurulan **Turcademy.com** tarafından yayınları taranmaktadır, indekslenmektedir. Aynı alanda farklı yazarlara ait 1000'in üzerinde yayını bulunmaktadır. Pegem Akademi Yayınları ile ilgili detaylı bilgilere <http://pegem.net> adresinden ulaşılabilir.

1. Baskı: Şubat 2009, Ankara
5. Baskı: Aralık 2020, Ankara

Yayın-Proje: Şehriban Türüldür
Dizgi-Grafik Tasarım: Müge Çetin
Kapak Tasarımı: Levent Mercin

Yayın-Proje: Şehriban Türüldür
Dizgi-Grafik Tasarım: Müge Çetin
Kapak Tasarımı: Pegem Akademi

Baskı: Ay-bay Kırtasiye İnşaat Gıda Pazarlama ve Ticaret Ltd. Şti.
Çetin Emeç Bulvarı 1314. Cadde No: 37A-B Çankaya/ANKARA
Tel: (0312) 472 58 55

Yayıncı Sertifika No: 36306
Matbaa Sertifika No: 46661

İletişim

Karanfil 2 Sokak No: 45 Kızılay/ANKARA
Yayınevi: 0312 430 67 50 - 430 67 51
Dağıtım: 0312 434 54 24 - 434 54 08
Hazırlık Kursları: 0312 419 05 60
İnternet: www.pegem.net
E-ileti: pegem@pegem.net
WhatsApp Hattı: 0538 594 92 40

ÖN SÖZ

Eğitim, bireyin doğumundan ölümüne kadar geçirdiği süreçte, doğrudan yada dolaylı olarak elde ettiği kazanımlar bütünü olarak tanımlanabilir. Birey eğitimi aile ve toplumdan alabildiği gibi, planlı ve programlı olarak hazırlanmış ortamlarda da alabilmektedir. Planlı ve programlı olarak verilen eğitim, temel eğitim anlayışı ile başlamakta ve daha sonra özelleşerek devam etmektedir.

Planlı ve programlı eğitim içerisinde Sanat Eğitimi önemli bir alanı oluşturur. Çünkü sanat eğitimi bireyin kişilik eğitiminin bir parçasıdır. Ayrıca bireyin kendisini ifade etmesinin, estetik değer yargılarının oluşmasının, eleştirel düşünme becerilerini geliştirmesinin, başkalarını anlayabilmesinin, sanata ve sanatçıya değer vermesinin, yaratıcı düşüncesini teşvik etmesinin, problemlere karşı özgün çözüm önerileri geliştirebilmesinin ve diğer disiplinlerle işbirliği sağlayarak sanat yoluyla öğrenebilmesinin bir gereğidir.

Görsel Sanatlar Eğitimi, sanat eğitimi içerisinde özel bir alanı oluşturmaktadır. Bu alan resim sanatından grafik tasarıma, heykelden seramik sanatına, mimariden tekstil tasarımına kadar birçok sanat dalını içermektedir. Bu kadar geniş bir yelpazede yer alan görsel sanatlar, bireyin günlük yaşamının da bir parçası olduğunu göstermektedir. Bireyin her an karşılaştığı görsel sanat ürünlerini anlamak için Görsel Sanatlar Eğitimi zorunludur. Özellikle küçük yaşlarda bu alana yönelik elde edilen kazanımlar, bireyin ileriki dönemlerine olumlu yansımaktadır. Bu yüzden Görsel Sanatlar Eğitimi ilköğretim birinci kademedeki okuyan bireylere ve daha sonra da ortaöğretim düzeyindeki öğrencilere çok dikkatli ve amacına uygun bir şekilde verilmesi gerekmektedir.

Görsel Sanatlar Eğitiminin sanat tarihi, estetik, eser eleştirisi ve uygulama alanlarını içeren bir yöntemle verilmesi, bireylerin sanatı uygulaması yanında onu anlamasını ve ona değer vermesini teşvik ettiği bilinmektedir. Ayrıca bu yöntemin öğrenci merkezli bir uygulama olduğu da görülmektedir. Bunun yanısıra günümüz eğitim anlayışında bu yöntemin tercih edildiği de bilinmektedir.

Görsel Sanatlar Eğitiminin doğası gereği bu kitapta hem kuramsal boyutta verilmesi gereken bilgiye dayalı bölümlere, hem de uygulama örneklerini içeren bölümlere yer verilmiştir. Bilgiye dayalı bölümler içerisinde sanat, sanat eğitimi tarihinde tarihsel süreç, görsel sanatların dili, eser eleştirisi, estetik, sanat ve diğer disiplinlerle ilişkisi, düşünce tarihi temelinde sanat kuramları, yaratıcılık, çocuğun grafiksel gelişim basamakları, görsel algı ve imgelem gücü, yetenekli çocukların keşfi, ilköğretimde tasarım eğitimi, görsel sanatlar eğitimi ve çoklu zeka kuramı, müze eğitimi, sanat eserini değerlendirme ve sergileme yer alırken, uygulama bölümleri içerisinde desen, grafik tasarım, baskı resim teknikleri, atık malzemeler ile içerisinde üç boyutlu uygulamaların da yer aldığı farklı etkinlik çalışmalarına yer verilmiştir.

Yukarıda ifade edilen gerekçelerden yola çıkarak oluşturulan bu kitap, öncelikle ilkökul ve ortaokul Görsel Sanatlar Dersine kaynak olması için hazırlanmıştır. Ayrıca bu kitap, Sınıf Öğretmenliği ve Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümleri, Güzel Sanatlar Fakülteleri ve Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri'nde okutulan teorik ve uygulamalı derslere kaynak olması da düşünülmektedir. Bu yüzden bu kitap Görsel Sanatlar ile Sınıf Öğretmenlerine; Güzel Sanatlar Eğitimi ile Sınıf Öğretmenliği Bölümleri ve Güzel Sanatlar Fakülteleri ile Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi öğrencilerine, sanat ile ilgilenen bireylere, araştırmacılara temel ve genel bilgiler vermesi açısından önerilebilir.

İlk baskısı 2009 yılında yapılan bu kitabın 2011 yılında ise ikinci baskısı gerçekleştirilmiştir. Şu an ikinci baskısı tükenmiş olan; günümüzde sayıları gittikçe artan sanat eğitimi ve sanat uygulamaları ile ilgili kitaplar yanında kendine özgü bilgi ve uygulamaları içermesinden dolayı bu kitabın üçüncü baskısının yapılmasına ihtiyaç duyulmuştur. Kitabın üçüncü baskısında 1, 16, 17 ve 21 bölümlere özgün görseller eklenmiş ve bilgi düzeyinde geliştirmeler olmuştur. Kitabın ilk dört baskısının tükendiği şu günlerde, beşinci baskı için hazırlıklar tamamlanmıştır. Kitabımızın beşinci baskısında çok küçük de olsa ilaveler yapılmıştır. Kitabımızın beşinci baskısının da diğer baskılarda olduğu gibi faydalı olmasını ümit ediyoruz.

Sanat Eğitimi ve Görsel Sanatlar Öğretimi Kitabının ortaya çıkmasında bölüm yazarları Prof. Dr. Melek GÖKAY'a, Öğr. Gör. Dr. Didem Üstün VURALA, Prof. Dr. Abdullah AYAYDIN'a, Prof. Dr. Serdar TUNA'ya; kitabın oluşturulmasında ve basımında desteklerini bizden esirgemeyen Servet SARIKAYA'ya, çalışmalarının fotoğraflarını "örnek çalışmalar" adı altında kullandığımız öğrencilerimize sonsuz teşekkür ederiz.

Genel anlamda eğitim özel anlamda ise Görsel Sanatlar Eğitimine faydalı olması umuduyla tüm okuyuculara saygılar sunarız.

Aralık 2020

Ali Osman ALAKUŞ

Levent MERCİN

BÖLÜMLER VE YAZARLARI

1. Bölüm: Sanat Nedir?

Prof. Dr. Levent Mercin, Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi

2. Bölüm: Görsel Sanatlar Eğitimi

Prof. Dr. Melek Gökay, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi

3. Bölüm: Sanat Eğitiminde Tarihsel Süreç

Prof. Dr. Melek Gökay, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi

4. Bölüm: Sanat Eğitiminin Gerekliliği ve İşlevi

Öğr. Gör. Dr. Didem Üstün Vural, Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi

5. Bölüm: Sanat ve Diğer Disiplinlerle İlişkisi

Prof. Dr. Melek Gökay, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi

6. Bölüm: Eğitsel Eleştiri

Prof. Dr. Ali Osman Alakuş, Dicle Üniversitesi, Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi

7. Bölüm: Çok Alanlı Sanat Eğitimi Yöntemi (ÇASEY)

Prof. Dr. Ali Osman Alakuş, Dicle Üniversitesi, Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi

8. Bölüm: Düşünce Tarihi Temelinde Sanat Kuramları

Prof. Dr. Melek Gökay, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi

9. Bölüm: Sanatın Görsel Dili

Prof. Dr. Abdullah Ayaydın, Trabzon Üniversitesi, Fatih Eğitim Fakültesi

10. Bölüm: Çocuğun Sanatsal (Grafiksel) Gelişim Basamakları

Öğr. Gör. Dr. Didem Üstün Vural, Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi

11. Bölüm: Görsel Algı ve İmgelem Gücü

Prof. Dr. Serdar Tuna, Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Eğitim Fakültesi

12. Bölüm: Sanat Yoluyla Öğrenme ve Yaratıcılık

Öğr. Gör. Dr. Didem Üstün Vural, Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi

13. Bölüm: Yetenekli Çocukların Keşfi

Prof. Dr. Serdar Tuna, Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Eğitim Fakültesi

14. Bölüm: İlköğretimde Tasarım Eğitimi

Prof. Dr. Serdar Tuna, Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Eğitim Fakültesi

15. Bölüm: Görsel Sanatlar Eğitimi Çoklu Zeka Kuramı

Prof. Dr. Abdullah Ayaydın, Trabzon Üniversitesi, Fatih Eğitim Fakültesi

16. Bölüm: Öğrenme Ortamı Olarak Müzeler

Prof. Dr. Levent Mercin, Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi

17. Bölüm: Müze Eğitimi

Prof. Dr. Levent Mercin, Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi

18. Bölüm: Sanat Eserini Değerlendirme

Prof. Dr. Serdar Tuna, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Eğitim Fakültesi

19. Bölüm: Sanatsal Çalışmaların Sergilenmesi

Prof. Dr. Abdullah Ayaydın, Trabzon Üniversitesi, Fatih Eğitim Fakültesi

20. Bölüm: Sanatsal Uygulama: Desen ve Baskı Çalışmaları

Prof. Dr. Melek Gökay, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi

21. Bölüm: Sanatsal Uygulama Örnekleri

Prof. Dr. Abdullah Ayaydın, Trabzon Üniversitesi, Fatih Eğitim Fakültesi

Prof. Dr. Levent Mercin, Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi

İÇİNDEKİLER

Ön Söz	iii
Bölümler ve Yazarları	v

1. BÖLÜM

SANAT NEDİR

Sanat Nedir ve Niçin Gereklidir?	1
Sanatın Sınıflandırılması	4
Sanat ve Sanayi (Zanaat) Objesi	9
Kaynaklar.....	12

2. BÖLÜM

GÖRSEL SANATLAR EĞİTİMİ

Görsel Sanatlar Eğitimi	13
Kaynaklar.....	18

3. BÖLÜM

SANAT EĞİTİMİNDE TARİHSEL SÜREÇ

Sanat Eğitiminde Tarihsel Süreç	19
Dünyada Sanat Eğitimi	19
Türkiye’de Sanat Eğitimi	25
Kaynaklar.....	34

4. BÖLÜM

SANAT EĞİTİMİNİN GEREKLİLİĞİ VE İŞLEVİ

Sanat Eğitiminin Gerekliliği ve İşlevi	37
Kaynaklar	39

5. BÖLÜM

SANAT VE DİĞER DİSİPLİNLERLE İLİŞKİSİ

Sanat, İnsan ve Toplum	41
Sanat, Eğitim ve Kültür	45
Sanat, Medya ve İletişim	47
Sanat ve Teknoloji.....	49
Sanat ve Ekonomi	52
Sanat, Yerellik ve Evrensellik	54
Kaynaklar	58

6. BÖLÜM

EĞİTSEL ELEŞTİRİ

Eğitsel Eleştiri Nedir	61
Kaynaklar	63

7. BÖLÜM

ÇOK ALANLI SANAT EĞİTİMİ YÖNTEMİ (ÇASEY)

Sanat Eleştirisi.....	67
Betimleme	69
Çözümleme	70
Yorumlama.....	70
Yargılama	71
Örnek Bir Sanat Eseri Eleştirisi	72
Betimleme / Tanımlama	74
Çözümleme	75
Yorumlama	76
Yargılama	78
Sanat Eleştirisi Çalışma Yaprağı	79
Betimleme	79
Çözümleme	79
Yorumlama	80
Yargılama	80
Sanat Kuramları.....	80

Sanat Tarihi	81
Estetik.....	85
Taklitçi-Yansıtmacı Kuram	87
Biçimci Kuram	87
Dışavurumcu-Anlatımcı Kuram	88
İşlevsellik Kuramı	89
Uygulama	89
Kaynaklar	90

8. BÖLÜM

DÜŞÜNCE TARİHİ TEMELİNDE SANAT KURAMLARI

Sanat Felsefesi	93
Sanat Sosyolojisi	96
Sanat Psikolojisi	97
Sanat Ontolojisi	99
Felsefi Açıdan İzmler	102
Yansıtmacılık, Anlatımcılık, Biçimcilik, İşlevsellik Kuramları.....	106
Sanat Piyasası	109
Popüler Kültür ve Sanat	111
Güncel Sanat	112
Sanat, Sanat Eseri, Alıcı	116
Kaynaklar	118

9. BÖLÜM

SANATIN GÖRSEL DİLİ

Sanat/Tasarım Elemanları	121
Çizgi	121
Doku	123
Renk	124
Ton.....	124
Değer (Valör).....	125
Biçim	125
Şekil	126
Mekân.....	127
Tasarım İlkeleri.....	128

Ritim.....	128
Denge	129
Vurgu.....	130
Zıtlık	132
Armoni	133
Oran	133
Bütünlük	135
Çeşitlilik	136
Kaynaklar	136

10. BÖLÜM

ÇOCUĞUN SANATSAL (GRAFİKSEL) GELİŞİM BASAMAKLARI

Çocuğun Sanatsal (Grafiksel) Gelişim Basamakları	137
Karalama Dönemi (2-4 Yaş Arası-Öz Anlatımın İlk Belirtileri)	138
Şema Öncesi Dönem (4-7 Yaş Arası-İlk Benzetme Çabaları)	141
Şematik Dönem (7-9 Yaş Arası-Belirli Bir Biçimin Geliştirilmesi)	145
Gerçeklik Dönemi (9-11 Yaş Arası-Gerçeğe Özenti ve Başkaldırma Dönemi)	149
Mantık Dönemi (11-13 Yaş Arası-Doğalcılık).....	151
Çocuk Resimlerinde Görülen Ortak Özellikler	155
Düzleme Özelliği.....	155
Tamamlama Özelliği	156
Boy Hiyerarşisi Özelliği	157
Saydamlık Özelliği (Röntgen Resim)	157
Çocuk Tiplerine Göre Özellikler	158
Görücü Tiplerin Özellikleri	158
Yapıcı (İnşacı) Tiplerin Özellikleri	159
Karışık Tiplerin Özellikleri (Görücü-Yapıcı Ortası, Endüstriyel)	160
Çocuk Resimlerini Analiz Etme	162
Kaynaklar	172

11. BÖLÜM**GÖRSEL ALGI VE İMGELEM GÜCÜ**

Görsel Algı ve İmgelem Gücü.....	173
Sanat Eseri ve Görsel Algılama	174
Gestalt Kuramı	174
Estetik Faktörü	175
Kaynaklar	177

12. BÖLÜM**SANAT YOLUYLA ÖĞRENME VE YARATICILIK**

Yaraticılık Nedir?.....	179
Yaraticılık Sürecinin Aşamaları	181
Yaraticı Kişilik Özellikleri Nelerdir?	182
Çocuklarda Yaraticılık Özellikleri	183
Çocukta Yaraticılığı Geliştiren Faktörler.....	185
Çocukta Yaraticılığı Engelleyen Faktörler.....	185
Sanatsal Yaratma Süreçleri	186
İlk El Deneyimleri	186
Kaynaklar	188

13. BÖLÜM**YETENEKLİ ÇOCUKLARIN KEŞFİ**

Yetenekli Çocuk Kimdir?	189
Üstün Yetenekli Çocukların Belirlenmesi	191
Üstün Yeteneklilerin Tespitinde Örnek Bir Uygulama.....	193
Yetenekli Çocuklarda Uygulama Çalışmaları.....	194
Kaynaklar	195

14. BÖLÜM

İLKÖĞRETİMDE TASARIM EĞİTİMİ

Tasarım Eğitimi	197
Grafik Tasarım	199
Monogram Tasarımı	199
Afiş Tasarımı	200
Tebrik Kartı Tasarımı.....	201
Kitap Kapağı Tasarımı	202
Tekstil Tasarımı	203
Doldurma Tekniği	204
Örme ve Dokuma İşleri	204
Mimari Tasarım	204
Geleneksel Tasarımlar	205
Ebru Sanatı	206
Ebru Yapımı.....	207
Kaynaklar	208

15. BÖLÜM

GÖRSEL SANATLAR EĞİTİMİ VE ÇOKLU ZEKA KURAMI

Çoklu Zekâ Kuramı Nasıl Ortaya Çıktı?	211
Çoklu Zekâ Kuramına Göre Zekâ Nedir?	212
Zekânın Genel Özellikleri	213
Zekâ Alanları ve Bazı Özellikleri.....	214
Sözel-Dilsel Zekâ (Verbal-Linguistic)	214
Mantıksal-Matematiksel Zekâ (Logical-Mathematical	214
Görsel-Uzamsal Zekâ (Visual-Spatial	214
Bedensel-Kinestetik Zekâ (Bodily-Kinesthetic)	215
Müziksel-Ritmik Zekâ (Musical)	215
Sosyal Zekâ (Interpersonal)	215
İçsel Zekâ (Intrapersonal	216
Doğa Zekâsı (Naturalistic.....	216
Eğitimde Çoklu Zekâ Kuramı	216
Çoklu Zekâ Anlayışı ve Görsel Sanatlar Eğitimi	220
Çoklu Zekâ Tabanlı Etkinlik Hazırlama	221
Çoklu Zekâ Tabanlı Etkinlik Örneği	222
Kaynaklar	223

16. BÖLÜM

ÖĞRENME ORTAMI OLARAK MÜZELER

Müze Nedir?	225
Müzelerin Misyonu	226
Toplama	226
Belgeleme.....	227
Koruma	227
Sergileme	228
Eğitim	229
Müze Türleri.....	230
Koleksiyonlarına Göre Müzeler	231
Bağlı Oldukları Kurumlara Göre Müzeler	235
Hizmet Alanlarına Göre Müzeler	236
Hizmet Ettikleri Topluma Yönelik Müzeler	236
Koleksiyonları Sergilendikleri Mekanlarına Göre Oluşturulan Müzeler ..	237
İşlevlerine Göre Farklı Müzeler	238
Kaynaklar.....	239

17. BÖLÜM

MÜZE EĞİTİMİ

Müze Eğitimi Nedir?	241
Müze Eğitimi Süreci	241
Müze Dışında Eğitim	242
Kamu ve Sivil Kurumlarla İşbirliği	242
Müze İçerisinde Eğitim	244
Müze Gerçekleştirilecek Müze Eğitimi Etkinlikleri.....	245
Müze Sonrası Müze Eğitimi Etkinlikleri	254
Kaynaklar.....	265

18. BÖLÜM**SANAT ESERLERİNİ DEĞERLENDİRME**

Tanım Olarak Ölçme ve Değerlendirme	267
Sanat Eğitiminde Değerlendirme	267
Başarılı Çalışma Ölçütleri	267
Başarısız Çalışma Ölçütleri	269
Sürece Dayalı Değerlendirme-Gözlem	269
Eser Odaklı Değerlendirme	272
Süreç Dosyası Değerlendirme.....	272
Öğrenci Süreç Dosyasının İçinde Olması Gerekenler	273
Bilişsel Değerlendirme.....	276
Kaynaklar	276

19. BÖLÜM**SANATSAL ÇALIŞMALARIN SERGİLENMESİ**

Sanatsal Çalışmaların Sergilenmesi	277
Sergilenecek Çalışmalara Paspartu Yapılması	278
Çalışmaların Sergi Salonuna Taşınması	279
Çalışmaların Bulunduğu Kolilerin Açılması	280
Tablolar Asılırken Nelere Dikkat Edilmeli?	281
Salonun ve Çalışmaların Aydınlatılması	282
Sergilemede Dikkat Edilmesi Gereken Diğer Hususlar	282
Kaynaklar	283

20. BÖLÜM**SANATSAL UYGULAMA: DESEN VE BASKI ÇALIŞMALARI**

Desen.....	285
Perspektif	296
Çizgi Perspektifi	297
Renk Perspektifi.....	298

Baskı Çalışmaları	303
Yüksek Baskı Teknikleri	303
Çukur Baskı Teknikleri	305
Düz Baskı Tekniği	306
Şablon Baskı Tekniği (İpek Baskı = Serigrafi)	306
Kaynaklar.....	316

21. BÖLÜM

SANATSAL UYGULAMA ÖRNEKLERİ

Sanatsal Uygulama Örnekleri	317
Kaynaklar.....	366
Sözlük	367
Yazarlar Hakkında.....	369